

PEDAGOGISCH WERKPLAN

Peuters Op School

locatie De Akker, schooljaar 2016-2017

locatie De Fontein, schooljaar 2016-2017

Peuters Op School, locatie De Akker
Oldenhoffstraat 5
7841 AJ Sleen
0591-361766

Peuters Op School, locatie De Fontein
Westrupstraat 10
7841 AZ Sleen
0591- 361910

Drieluik – Kinderopvang
Disc 5
7741 MH Coevorden
0591-387008

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding	5
1.1. Adressen	5
1.2. Locatieleider en contactpersonen	5
1.3. Binnen en buitenruimte	5
1.4. Werkafspraken PM	5
2. Algemene organisatie van het kinderdagverblijf	6
2.1. Indeling groepen	6
2.2. Uitgangspunten KDV	6
2.3. Personele bezetting	6
2.4. Vier ogen principe	6
2.5. Open deuren beleid	7
2.6. Ondersteuning PM	7
3. Dagindeling en dagelijkse rituelen	7
3.1. Dagindeling	7
3.2. Groepsactiviteiten	7
3.3. Spelen	8
3.4. Verjaardagen	8
3.5. Feest vieren	9
3.6. Zindelijkheidsstraining	9
4. Pedagogisch handelen	9
4.1. Emotionele veiligheid	10
4.1.1. Huilen	10
4.1.2. Communicatie	10
4.2. Persoonlijk en sociale competenties	10
4.3. Motorische ontwikkeling	10
4.4. Taalontwikkeling	10
4.5. Creativiteit	10
4.6. Emotionele ontwikkeling	12
4.7. Sociaal – en emotionele ontwikkeling	12
4.8. Overdracht normen en waarden	12
4.9. Corrigeren en belonen	12
4.10. Levensovertuiging en sociale achtergrond	13
5. Signalering en ontwikkelingsstimulering	14
5.1. Peuterestafette	14
5.2. VVE	14
5.3. Warme overdacht naar de basisschool	14
5.4. Piramide methode	14
5.5. Samen Vroeg Erbij	15
6. Het kind	15
6.1. Verzorgen	15
6.2. Voeding	16
6.2.1. Dieet en allergieën	16
6.2.2. Voedingsmiddelen inkopen, bereiden en bewaren	16
6.3. Hygiëne	16
6.4. Gezondheid	16
6.5. Handicap	16
6.6. Medicijngebruik	16
6.7. Ziekte	16
7. Beleid met betrekking tot buitenspelen	17
7.1. Algemeen	17
7.2. Activiteiten buiten	17
7.3. Uitstapjes	17

8.	Informatie voor thuis/groep	17
8.1.	Afstemming tussen Peuterwerk en thuis	17
8.2.	Wennen	18
8.3.	Afstemming Centraal Kantoor	18
8.4.	Brengen en halen	18
8.5.	Stagiaires	18
8.6.	Beeldopname	18
9.	Gezondheid en veiligheid Drieluik Kinderopvang	18
9.1.	Ontruimingsplan	18
9.2.	BHV- EHBO	19
9.3.	Jaarlijks GGD inspectie	19
9.4.	Meldcode	19
10.	Ouders en/of verzorgers	19
10.1.	Samenwerking met ouders	19
10.2.	Ouderavonden	19
10.3.	Oudercommissie	20
10.4.	Niet tevreden, laat het weten!	20

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch werkplan van Drieluik Kinderopvang, Peuters Op Sschool. Dit werkplan is bestemd voor medewerkers en ouders.

Bij Peuters Op School dragen we zorg voor een ontwikkelingsgericht peuterprogramma. Dat doen we met een bewust pedagogisch beleid en een duidelijke doelstelling voor ogen. Dit werkplan geeft ouders, verzorgers en medewerkers inzicht over de manier van werken binnen Drieluik Kinderopvang. In samenwerking met obs De Akker en cbs De Fontein zal dit werkplan in de toekomst herschreven worden, waarbij de methodiek, werkwijzen en doelen van Peuters Op School gezamenlijk geformuleerd zullen worden.

Ouders en/of verzorgers kunnen dit pedagogisch werkplan ter inzage mee naar huis nemen om te lezen.

Namens Drieluik Kinderopvang,

Veel leesplezier!

1. Inleiding

Om een pedagogisch beleid te ondersteunen heb je een pedagogisch werkplan nodig. Het werkplan vormt een leidraad voor de medewerkers in het werken op de groepen. Tevens zorgt het ervoor dat er een eenduidig beleid gevoerd wordt. Bij ons staat het kind en zijn belevingswereld centraal. De begeleiding sluit aan op de individuele behoefte van het kind. Immers, ieder kind is uniek. Voor pedagogisch medewerker wordt de afkorting PM gebruikt in het gehele plan.

Bij Peuters Op School spelen we nadrukkelijk in op de ontwikkelingsvraag en speel/leerbehoefte van peuters. Wij bieden hen een uitdagend programma aan, hetgeen de kinderen goed voorbereid op de overgang naar de basisschool.

1.1. Adressen

Peuters Op School, locatie De Akker
Oldenhoffstraat 5, 7841
7841 AJ Sleen
0591-361766 (school)

Peuters-op-school, locatie De Fontein
Westrupstraat 10,
7841 AZ Sleen
0591- 361910 (school)

1.2a. Locatieleiding (vanuit Drieluik)

Locatieleider: Peggy Regtop
E-mailadres: peggy@drieluikkinderopvang.nl

1.2b. Contactpersonen vanuit de scholen:

Directie De Akker: Astrid Eenkhoorn
Directie De Fontein: Dick Elzing

1.3. Binnen en buitenruimte

Peuters Op School maakt gebruik van eigen lokalen binnen obs De Akker en cbs De Fontein. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van de speellokalen van beide scholen. Op de schoolpleinen is een omheinde buitenruimte beschikbaar voor de peuters. Met de scholen worden afspraken gemaakt over de buitenspeeltijdstoppen, zodat de peuters niet onder de voet gelopen worden. Peuters Op School is een gezamenlijk project van beide scholen en Drieluik – Kinderopvang. Naast het werken in de eigen groepsruimte, zal nadrukkelijk de samenwerking gezocht worden met de groepen ½, om te werken aan dezelfde thema's, de doorgaande lijn en warme overdracht.

1.4. Werkafspraken PM

- Kind en ouder krijgen bij komst en afscheid aandacht
- Op de registratieformulieren worden gegevens en bijzonderheden (o.a. allergieën) van kinderen genoteerd
- Presentielijsten worden dagelijks doorgenomen en bijgewerkt; de breng- en haaltijden worden genoteerd en of het kind niet en/of ziek is geweest.
- Taken worden voorbereid
- Bij buitenspel houdt de pedagogisch medewerker toezicht, kan actief meedoen, stimuleren en materiaal aanleveren
- Belangrijke brieven en/of berichten voor de ouders worden, altijd voorzien van de naam, in postbakjes van de kinderen gelegd. De pedagogische medewerker ziet er op toe dat postbakjes regelmatig geleegd worden. Vanuit Drieluik wordt algemene post voor ouders toenemend via email verstuurd
- Om ongeveer 11.30 uur wordt gestart met opruimen. Na het opruimen worden rustige activiteiten aangeboden
- De leefruimte wordt altijd netjes achtergelaten, zodat de volgende dag de collega in een opgeruimde groep kan starten
- Mutaties worden doorgegeven aan de administratie van het centraal kantoor in Schoonoord
- Bij het wennen zijn kinderen niet boventallig aanwezig en wordt een juiste BKR toegepast
- Voor toediening van medicijnen e.d. wordt een medicijnverklaring gevraagd aan de ouders

- Bij ongevallen of bijna ongevallen met letsel is de pedagogische medewerker verplicht een ongevallenregistratieformulier in te vullen
- Bij calamiteiten wordt de ontruimingsprocedure toegepast

2. De algemene organisatie van Peuters Op School

2.1. Indeling groepen

Peuters Op School wordt uitgevoerd op beide scholen. Er zijn geen faciliteiten voor 0 tot 2 jarigen en Peuters Op School richt zich uitsluitend op het zogenaamde peuterwerk, op termijn mogelijk uitgroeiend in peuteropvang. In aanvang zal Peuters Op School op beide scholen 1 dagdeel per week aangeboden worden, op maandagochtend op locatie De Akker, van 08.45 tot 11.45 uur en op donderdagmorgen op locatie De Fontein, eveneens van 08.45 tot 11.45 uur.

Peuters Op School richt zich op peuters van 2 tot 4 jaar. Bij voldoende belangstelling kan een 2^e dagdeel afgenomen worden. Ouders kunnen desgewenst ook kiezen voor een peuterochtend op zowel de Akker als De Fontein. Voor de kinderen is er dan een duidelijk structuur en er is voldoende tijd om alle programma-aspecten aan bod te laten komen. Op verzoek van ouders kan ook 1 dagdeel per week afgenomen worden. Het peuterwerk wordt in beginsel alleen in schoolweken aangeboden. De maximale groeps grootte is 16 kinderen (uitsluitend 2 en 3 jarigen).

2.2. Uitgangspunten Peuters Op School

Vanuit Drieluik – Kinderopvang werken we binen Peuters Op School vanuit dezelfde uitgangspunten, die we ook binnen het peuterwerk op andere locaties hanteren:

- Het kind staat centraal
- Een warme, liefdevolle, veilige uitdagende omgeving creëren waarin een kind zich geborgen voelt
- Dat kinderen vanuit verschillende culturen met elkaar in contact komen en door het omgaan met elkaar kennis van andere culturen in zich op nemen
- Kinderen met respect benaderen en elkaar met respect behandelen
- Kinderen de ruimte geven zichzelf te zijn en zich kunnen ontwikkelen
- Een sfeer te scheppen dat elk kind zoveel mogelijk in zijn eigenheid geaccepteerd wordt
- De ontwikkeling te stimuleren door groepsruimte zo in te richten dat voor elke ontwikkeling fase spel materiaal voorhanden is
- De kinderen leren samen te spelen. Er wordt gestreefd om de kinderen zoveel mogelijk zelf te laten ontdekken wat wel en niet kan in de omgang met elkaar
- Dat zelfstandigheid van de kinderen gestimuleerd wordt
- Wij staan open voor het kind
- Bieden kinderen de gelegenheid met ons individueel of in groep verband een spel te spelen
- Wij luisteren naar de kinderen

2.3. Personele bezetting

Het kind wordt geplaatst in een vaste basisgroep met een vaste PM. Deze medewerker werkt op beide scholen. Bij ziekte, verlof of vakantie wordt de medewerker vervangen door een collega / ambulant inzetbare PM. De vaste PM is tevens het aanspreekpunt voor de ouders. Wanneer de groep meer dan 8 kinderen heeft, wordt een tweede PM ingezet. Ook hier streven we naar continuïteit in de bezetting en dus zoveel mogelijk dezelfde medewerker. Als er een stagiaire is, staat zij boventallig op de groep. Conform cao kan een 2e jaar stagiaire, die bekend en ingewerkt is op de groep, ook normatief ingezet worden bij ziekte van de vaste medewerker of in vakanties. Alvorens dat te doen, heeft Drieluik met de werkbegeleider en praktijkopleider beoordeeld, of de stagiaire deze verantwoordelijkheid aan kan.

2.4. Vier ogen principe

- Tot en met 8 kinderen wordt er gewerkt met één PM op de groep. Het vier-ogenprincipe wordt afgedekt met de aanwezigheid van medewerkers die werkzaam/aanwezig zijn in de school, ouders rondom breng- en haalmomenten en/of andere (Drieluik)volwassenen.
- Wanneer een 2e medewerker wordt ingezet op de groep, vervullen beide medewerkers voor elkaar de rol van het 2^e paar ogen. Daardoor is er zicht op elkaars (pedagogisch) handelen
- Boventallige inzet, als extra paar ogen, van pedagogisch medewerkers in opleiding
- De locatieleider komt regelmatig onaangekondigd langs op de locaties. Juist

omdat dit niet op geplande momenten gebeurt en dus onvoorspelbaar is, draagt dit bij aan veiligheid

- Uitstapjes worden altijd gedaan met minimaal twee personen, bestaande uit minimaal één pedagogisch medewerker. Ouders tekenen hier een uitstapjesverklaring voor. Ouders kunnen op elk moment van de dag binnen komen op de groep en/of uitgenodigd worden om een dagdeel mee te draaien in de groep
- In geval van calamiteiten kan teruggevallen worden op aanwezige onderwijsmedewerkers. Vanuit de gang en vanaf het schoolplein is zicht op wat er in de peutersruimte gebeurt

2.5. Open deuren beleid

Binnen de scholen is nog geen open deuren beleid ontwikkeld. In de toekomst is mee-spelen met groep 1/2 een mogelijke optie, bij bijzondere activiteiten of gezamenlijke thema's. Dit moet echter nog verder uitgewerkt worden met beide scholen.

2.6. Ondersteuning pedagogische medewerkers

- De PM worden door de locatieleider ondersteund in hun dagelijkse werkzaamheden. Van onze medewerkers wordt een professionele beroepshouding verwacht en streven naar een open aanspreekcultuur
- Elke 4 a 6 weken is er een teamoverleg. Tijdens dit overleg wordt ingegaan op zaken als: stand van zaken in de groep, samenwerking, pedagogisch beleid, veiligheid en gezondheid (RI), kind bespreking en oudercontacten en deskundigheidsbevordering. Er wordt gestimuleerd om feedback te geven en te reageren op feedback. Ook het signaleren en bespreken van opvallend gedrag van kinderen en/of collega's kan op een zorgvuldige manier in het teamoverleg aan de orde komen
- PM moeten zich in hun werk in het bijzonder kunnen richten op hun pedagogische taken. Om de groepsruimtes en het sanitair hygiënisch te houden wordt een huishoudelijk medewerker ingezet en/of het schoonmaakbedrijf van de scholen.

3. Dagindeling en dagelijkse rituelen

3.1. Dagindeling

Tussen 8.45 – 9.00 uur worden alle peuters gebracht. Om kinderen een veilig gevoel te geven hanteren we vaste rituelen die terugkomen in onze dagindeling. Er zijn vaste momenten op de dag waarbij pedagogische medewerkers en kinderen gezamenlijk aan tafel zitten om te eten, te drinken, te zingen, naar verhaaltjes te luisteren, muziek te maken en te praten. Voor het eten en drinken zingen we altijd een liedje dat betrekking heeft op het eten, daarna wenst iedereen elkaar gezamenlijk eet smakelijk en beginnen we tegelijk aan onze fruit. We blijven aan tafel tot iedereen klaar is met eten. De bijbehorende rituelen zijn voor de kinderen herkenbaar en geven duidelijkheid in het dagritme en bieden kinderen structuur en houvast. Die structuur wordt ook verduidelijkt m.b.v. dagritmekaarten. Tussen 11.30 uur en 11.45 uur worden de kinderen weer gehaald.

Het dagritme is:

- Zwaaien met het kind
- Vrij spel in hoeken of aan tafel puzzel, kleien of kleuren
- Kring en goedmorgen zingen, namen opnoemen en een kringgesprek
- Fruit maken en wordt alles klaargezet
- Activiteit doen met de kinderen (Piramide gericht bezig zijn), PM die met vve bezig gaat.
- Opruimlied zingen
- Eet en drink momenten
- Naar buiten, dans of vrij spel, piramide vve
- Verschonen en eventueel boekje voorlezen
- Dag Dag zingen

3.2. Groepsactiviteiten

Groepsactiviteiten vinden wij op bij Peuters Op School erg belangrijk. Er zijn vaste momenten op de dag waarbij pedagogisch medewerkers en kinderen gezamenlijk activiteiten ondernemen. Door dit gezamenlijk te doen met kinderen in verschillende leeftijdsfase zal het kind belangstelling tonen voor de activiteiten waar een ander kind mee bezig is. Op deze manier zal de ontwikkeling van het kind spelenderwijs worden gestimuleerd. We vinden het belangrijk om de kinderen de tijd te geven

om zelf dingen te ontdekken. Op deze manier leert het kind zelf oplossingen te bedenken. Het gaat vooral om het samen bezig zijn, een mooi resultaat is van minder belang. Jongere kinderen zitten vaak vol energie en kunnen in groepsverband nog niet zo lang met iets bezig zijn, maar ook hen betrekken wij bij de groepsactiviteiten.

3.3. Spelen

Een gezelschapsspelletje is een prachtig instrument om de sociaal-emotionele ontwikkeling te ondersteunen en te oefenen met allerlei ervaringen op sociaal-emotioneel gebied. Zodra we spelletjes doen met een kind bieden we hem/ haar de volgende ervaringen:

- Onverdeelde aandacht
- Ervaring met wel en niet lukken, teleurstelling en succes, winnen en verliezen om de beurt, even wachten, beurt overslaan ervaringen, iets afmaken, volhouden, frustratie overwinnen of als iets niet lukt. Dit zegt niets over wie je bent
- Oorzaak/gevolg; Ik gooi zes en dan mag ik
- Sociale interactie
- Omgaan met regels, je er aan houden
- Emoties uiten/tonen, verwerken

We kiezen een spelletje passend bij het niveau van het kind, zodat verlies en winst ervaren kan worden en een directe relatie tussen oorzaak en gevolg gelegd kan worden, er inzicht in het spel kan zijn. We accepteren het niet als er vals gespeeld wordt; we houden ons aan de spelregels. We realiseren ons dat peuters en kleuters nog in mindere mate gevoel hebben voor “winnen” omdat je er het eerst bent. (bv. bij een estafette met kleuters juichen de eerste kinderen die over de streep komen net zo hard toe als de laatste kinderen). We vinden het belangrijk dat ze inzicht in het spel kunnen hebben om het spel als leuk te ervaren.

Het speelgoed op de groepen is uiteraard veilig voor de kinderen die zich op die groep bevinden. Maar naast veiligheid is de kwaliteit van het speelgoed van groot belang. Het gaat hierbij vooral om de kwaliteit op het gebied van de ontwikkeling. Ook is er speelgoed passend bij het seizoen of het thema dat met Piramide behandeld wordt. Bijv. een politiepet bij het thema “verkeer”.

3.4. Verjaardagen

Een verjaardag vieren is voor een kind een bijzondere gebeurtenis. Een verjaardag wordt gevierd in de kring/aan tafel. Het kind krijgt een mooie muts van de Peutergroep op en krijgt het een mooie kaart. Er wordt gezongen. Van te voren wordt er met de ouder besproken wanneer het kind zijn verjaardag gaat vieren. Ook worden er foto's gemaakt mits de ouder er om vraagt en /of zelf een camera bij zich heeft. De PM streeft ernaar om een kind met een dieetvoeding ook mee te laten genieten door een aangepaste traktatie aan te bieden. Ook letten de PM erop of de traktatie wel of niet verantwoord is. Als de kinderen bijv. op een zakje snoep trakteren geef de kinderen er dan 1 en doen we rest in de bakken. Wanneer een kind naar de basisschool gaat krijgen de kinderen een boekje van ons mee en een mooie poster met een foto van het kind zelf, handafdrukken en alle namen van de kinderen erop bij wie ze in de groep hebben gezeten. Dit wordt van te voren in de groep gehangen zodat ouders en kinderen kunnen zien dat er weer een kind naar de basisschool gaat. Ook mag de ouder erbij zijn.

3.5. Feest vieren

Door het jaar zijn er een aantal feesten, waaraan we met de kinderen aandacht schenken. Het samen naar een feest toewerken en samen feest vieren, vinden we belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en de saamhorigheid in de groep en/of de locatie. Feesten hebben bovendien een belangrijke culturele en sociaal-maatschappelijke functie. Bij het opgroeien in de wereld hoort ook het samen vieren een plaats te krijgen.

Belangrijke feesten waar we in het kinderdagverblijf aandacht aan schenken zijn bij voorbeeld:

- Sinterklaas
- Kerst en Oud & Nieuw
- Nationaal Voorleesontbijt
- Koningsdag
- Sint Maarten

Het toeleven naar een feest gebeurt vanuit de eigen stamgroep. In het kringgesprek, aan de hand van voorleesboekjes en activiteiten worden de kinderen voorbereid op wat komen gaat. Op weg naar het feest, wordt de ruimte thematisch aangekleed en worden ouders geïnformeerd over de wijze waarop het feest gevierd zal gaan worden. In sommige gevallen zal aangesloten worden bij het feest, zoals het ook in de school gevierd wordt.

Op de dag van het feest willen we graag dat alle kinderen daaraan kunnen deelnemen. Om de veiligheid en vertrouwdheid voor de kinderen te waarborgen, zorgen we ook dan voor een juiste BKR. Bovendien vindt de activiteit plaats in de ruimte, waarmee ze bekend en vertrouwd zijn. Wanneer ouders er voor kiezen, om hun kind niet te laten deelnemen aan het feest, wordt er voor hen / hun kind op andere wijze (kleinschalig) aandacht aan geschonken.

Bij feesten beginnen we en sluiten we af in de grote groep: samen Sinterklaas verwelkomen of uitzwaaien. Het programma voorziet daarnaast in voldoende rustmomenten en mogelijkheden om de groep op te splitsen. Zo kunnen gevarieerde programma onderdelen aangeboden worden en wordt massaliteit voorkomen. Alle kinderen krijgen voldoende aandacht, begeleiding en ondersteuning om aan de festiviteiten deel te nemen en van het programma te genieten.

Op al onze locaties hebben we bovendien de mogelijkheid om een nevenruimte te gebruiken. Voor de jongste peuters, of voor kinderen die (sterk) onder de indruk zijn van wat om hen heen gebeurt, biedt deze ruimte de gelegenheid om iets meer afstand te nemen, zich terug te trekken en of een meer reguliere spelactiviteit te ondernemen. We dragen er zorg voor, dat er begeleiding aanwezig is bij het spelen of zijn in die ruimte.

3.6. Zindelijkheidsstraining

Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen wijze en in zijn eigen tempo. Dit geldt ook voor het zindelijk worden. Een kind wordt zindelijk als het daar zelf aan toe is. Rond ongeveer het tweede jaar starten we in overleg met de ouders met de zindelijkheidsstraining. De kinderen gaan in het begin mee om te kijken (naar de oudere peuters) of om zelf even op de wc/potje te zitten als ze dat willen. We proberen kinderen te stimuleren met bijvoorbeeld een stickerkaart. Als de kaart vol is krijgen ze een kaart en wanneer ze volledig zindelijk zijn krijgen ze een plasdiplooma. Bij kinderen, die er eigenlijk nog niet aan toe zijn, blijven we een luier gebruiken en houden we nauwlettend in de gaten, wanneer we kunnen beginnen we met de zindelijkheidsstraining.

4. Pedagogisch handelen

Ons pedagogisch handelen heeft als doel het bieden van emotionele veiligheid en het stimuleren van de persoonlijk een sociale ontwikkeling van het kind. Daarnaast vinden wij het belangrijk om de kinderen normen en waarden bij te brengen die van belang zijn bij het opvangen van kinderen met een andere afkomst, religie of sociaaleconomische status.

Hieronder wordt beschreven hoe wij aan deze uitgangspunten in de praktijkvorm geven binnen Drieluik - Kinderopvang. Er zijn vier kern gebieden die onze aandacht hebben, namelijk:

- Emotionele veiligheid (4.1)
- Persoonlijk en sociale competenties (4.2)
- Overdracht van normen en waarden (4.3)

4.1. Emotionele veiligheid

Om zich optimaal te kunnen ontwikkelen heeft een kind vertrouwen nodig in zichzelf en in zijn omgeving. Pas wanneer een kind voldoende vertrouwen heeft in zichzelf, zal hij nieuwe dingen uitproberen en volhouden als het niet direct lukt. Het kind heeft ervaringen nodig die hem bevestigen in zijn eigen kunnen. Het is ook belangrijk dat het kind vertrouwen heeft in andere mensen. Een kind moet er op kunnen rekenen dat volwassenen hem steunen wanneer dat nodig is. Om een kind zich veilig te laten voelen, spelen we in op de behoeftes van een kind. Door goed te kijken en te luisteren naar een kind komen we erachter wat het ons wil vertellen. Op die manier zijn we in staat om goed te reageren op het gedrag van een kind en krijgt het vertrouwen in ons.

We realiseren ons dat een peuter een gevoel van veiligheid haalt uit grenzen en voorspelbaarheid. Door een veilige omgeving te bieden kan de peuter zich veilig ontwikkelen. Het grootste voorbeeld voor het kind is de PM. Zij is zich ervan bewust dat het kind haar uitstraling en voorbeeld kopieert.

We hebben een vaste dagindeling. Omdat een peuter nog geen klok kan kijken, zijn de dagelijkse gebeurtenissen voor hem een oriëntatie in tijd. We noemen het kind bij de naam en maken oogcontact bij het aanspreken. We zijn duidelijk en consequent in het benoemen wat niet mag en geven daarbij meteen aan wat wel mag. Onze huis – en groepsregels mogen best verschillen van die van de ouders. Het streven is zo consequent mogelijk te zijn.

Emoties krijgen de ruimte, ze mogen er zijn. We proberen ze niet op te lossen door bv. een snoepje of beloftes (straks mag je...). Verdriet mag uitgehuild worden, boosheid mag uitgeleefd worden (slaan op een trommel, springen, even stampen, rennen, buiten etc.) We benoemen de emotie naar het kind toe en geven het daarmee bestaansrecht. We leiden alleen af zodra het kind erin blijft hangen.

We leren de lichaamstaal van het kind te lezen: verbaal uiten is voor het kind vaak nog moeilijk. Peuters hebben een enorme bewegingsenergie die geuit moet worden. Het ene kind heeft dit meer dan het andere. Door een vrije speelruimte of door naar buiten te gaan kunnen de kinderen hun energie kwijt.

Peuters leren door situaties na te spelen. Op het kinderdagverblijf hebben wij materialen die kinderen hierin stimuleren. Als de jonge kinderen in bed liggen, is er veel aandacht voor peuters die niet naar bed gaan en wordt het aanbod van ontwikkelingsmateriaal daar op afgestemd.

In hun onderzoek t.a.v. de buitenwereld ontwikkelen peuters een sterk gevoel van echtheid. De boodschappen komen eerder via het gevoel binnen dan verbaal. Zodra we een grens aangeven moeten we daar volkomen achterstaan. Twijfel wordt opgevangen, ook irritatie die te maken heeft met wat we zelf ervaren hebben als kind. Dubbele boodschappen brengen peuters in verwarring. Daar proberen we zoveel mogelijk alert op te zijn. Onze taal en lichaamstaal zijn in overeenstemming.

4.1.1. Huilen

Wanneer kinderen huilen van pijn of verdriet proberen we hen zo snel mogelijk te troosten. De manier waarop we dat doen hangt af van de behoefte van het kind. Het ene kind wil dan graag een knuffel, het andere kind heeft meer aan afleiding. Hier passen wij ons gedrag op aan.

Peuters kunnen wel eens verdrietig en hangerig zijn. Een extra knuffel of aai over de bol kan nodig zijn. Kinderen mogen ook wel eens huilen; dat kan enorm opluchten.

Soms is een kind verdrietig en kan de speen/knuffel troost bieden (bv. bij het afscheid nemen). Er zijn ook kinderen die erg gehecht zijn aan een speen/knuffel. Indien een kindje behoefte heeft aan zijn knuffel, zullen wij hem/haar deze niet ontnemen. We zullen dit proberen af te bouwen.

4.1.2. Communicatie

De hele dag wordt er gecommuniceerd met de kinderen. Dit doen we op een eerlijke, rustige en duidelijke manier. Wanneer we tegen een kind praten, zorgen we dat we de aandacht van het kind hebben. Dit doen we door het bij de naam te noemen en zo nodig even aan te raken. Als een kind snel afgeleid is pakken we even de handen en zorgen dat het ons aankijkt. Bij een peuter is het heel belangrijk dat je duidelijk communiceert. We leggen uit waarom we iets vinden of doen. Wel is het belangrijk dat we deze informatie beknopt geven. Een peuter heeft niet het vermogen om naar een lang betoog van ons te luisteren en vervolgens ook nog te weten wat we hebben gezegd. Ook passen we onze informatie aan het niveau van het kind, zodat het kind het begrijpt en weet waar het aan toe is. De communicatie met een peuter is eenvoudiger dan die met een baby, aangezien een peuter ook terug praat.

Kinderen hebben de neiging om op woorden met de klemtoon te reageren. We realiseren ons dat en leggen de klemtoon bij "dat mag niet" liever op "dat mag niet". We kunnen misverstanden ook voorkomen door de woorden "nee", of "stoppen" te gebruiken. Kinderen luisteren graag naar ons als we tegelijkertijd zeggen wat wel mag. Keuze mogelijkheden geven in twee dingen die wel mogen, werkt goed om machtsstrijd te voorkomen. Peuters hebben een luister afstand van ongeveer drie meter.

Peuters hebben nog niet altijd het inzicht dat dezelfde boodschap ook op een ander tijdstip, met een ander kind, in een andere ruimte ook geldt. Het vraagt van ons om een regel steeds te herhalen tot het natuurlijk gedrag geworden is. Peuters kunnen vaak nog niets met meerdere opdrachten, één voor één lukt wel. Hier houden we rekening mee door pas een nieuwe opdracht te geven als de eerste is volbracht.

4.2. Persoonlijke en Sociale competenties

Ontwikkeling is iets wat in het eigen tempo op de eigen manier van het kind plaatsvindt. Tijdens die

ontwikkeling kun je wel vaardigheden aanleren waaraan het kind in de specifieke ontwikkelingsfase toe is. Ontwikkeling is een proces, elke stap moet gemaakt worden en elke fase doorleefd.

4.3. Motorische ontwikkeling

Bij kinderen vindt er een ontwikkeling plaats op het gebied van grove motoriek, fijne motoriek en zindelijkheid enz. Het is belangrijk voor ons om goed op de hoogte te zijn van wat een kind aan kan en wat niet, wat het kind probeert en wat nog niet.

Op het gebied van de grove motoriek weet een kind met zelfvertrouwen meestal zelf goed wat het aan kan of niet. Bij zelf onderschatting zullen we zonder druk stimuleren (uitdagende/ uitnodigende omgeving). Zodra een kind iets nieuws probeert, kunnen we redelijk inschatten of het kind dat aan kan. In ieder geval staan we er zonder angstig te zijn naast, om in te grijpen indien nodig, tot we gezien hebben dat het veilig kan. Belangrijk is bij de lichamelijke ontwikkeling (maar ook bij de sociaal-emotionele ontwikkeling) hoe de zintuiglijke ontwikkeling verloopt.

De peuter, krijgt via de zintuigen een idee van de aard der dingen (bv. in een berg zand springt en voelt anders dan op de tegels, suiker smaakt anders dan zout, de zachte knuffel voelt anders dan een stapelblok enz.). Omdat het zo belangrijk is om contact met het lichaam te blijven behouden in het verdere leven, blijft "het experiment" ofwel "ervaren" belangrijk, ook in de basisschoolleeftijd. De PM besteedt regelmatig extra aandacht aan bewegingsactiviteiten en/of spelletjes. Ook buitenspelen wordt gestimuleerd.

4.4. Taalontwikkeling

Voor alle leeftijden geldt, dat we de associatie "taal = plezierig en interessant" actief benutten. Begonnen we bij de baby's met benoemen en keuvelen en geruststellen, zetten we dat zelfde voort met duidelijkheid, consequentheid en vriendelijke toon bij de peuters. De taalontwikkeling gaat hand in hand met de sociaal-emotionele ontwikkeling. Kinderen communiceren ook met ons via hun creatieve uitingen, spel, muziek, beweging/dans en lichaamstaal. Door de kinderen hier in te observeren en naar hen te luisteren, breiden we onze communicatie met de kinderen uit en hebben we veel meer, dan alleen woorden, tot onze beschikking in het contact.

Om de kinderen taal aan te leren maken we gebruik van het zingen van liedjes, boekjes voorlezen, spreken in korte zinnen, overeenstemming van taal en lichaamstaal, vertellen en luisteren. We laten de kinderen bv. horen hoe je vraagt even iets aan te geven of je er even langs mag of je iets mag hebben. We corrigeren verkeerd taalgebruik indirect door iets op de goede manier te herhalen. We verbeteren de kinderen niet direct, omdat dit het zelfvertrouwen van het kind kan schaden en dit ten koste kan gaan van de verdere taalontwikkeling.

Voorlezen is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Een kind met een gestimuleerde woordenschat kent duizenden woorden meer dan een niet gestimuleerd kind. Tevens brengt voorlezen een bepaalde veiligheid en rust met zich mee. Belangrijk is het juiste boekje op de juiste leeftijd af te stemmen. Zo hebben kinderen tot twee jaar nog voldoende aan boeken met plaatjes en beginnen we na twee jaar met korte verhalen.

We nemen tijd voor voorlezen en proberen de aandacht van een kind vast te houden. Dit doen we door middel van intonatie, mimiek en het betrekken van een kind in het verhaal door bv. geluiden te maken. We praten in normale Nederlandse taal met de kinderen. Dat wil zeggen dat we niet onnodig verkleinwoorden, vervormingen of kromme zinnen gebruiken. Moeilijke woorden kunnen gewoon worden benoemd. Kinderen pakken veel meer op dan wij denken. Een kind zal het woord niet meteen begrijpen. Het pakt woorden vanzelf op als het daar aan toe is.

4.5. Creativiteit

Kinderen ontwikkelen hun verstand en cognitieve vermogens beter als zij creatief zijn. Ook kunnen emoties een plaats krijgen in creatief spel. Bovendien zijn kinderen tot acht jaar bijzonder ontvankelijk voor zintuiglijke prikkels en zijn zij nog volop bezig deze te ontwikkelen. Creatieve activiteiten zijn bij uitstek het middel om dit te stimuleren. Creativiteit is niet alleen knutselen. Ook in ander spel komt creativiteit naar voren, bv. bij het "doen-alsof-spel" of bij het spelen met constructiemateriaal. Kinderen kunnen alle vormen van creativiteit beoefenen, ongeacht hun leeftijd. Wel doen ze dit allemaal op hun eigen niveau. Creatief zijn is voor kinderen een vorm van spel als alle andere. Zij willen plezier maken, overtollige energie kwijt, vaardigheden oefenen of emoties verwerken. Door zich creatief te uiten, kunnen zij grip op de werkelijkheid krijgen.

4.6. Emotionele ontwikkeling

We benoemen de emoties die we waarnemen, zodat het kind weet dat het begrepen wordt. Door gevoelens te erkennen en te laten merken dat we het goed vinden dat het kind deze emoties uit, geven we het kind een veilig gevoel en durft het zich te uiten. Natuurlijk zijn er grenzen met betrekking tot het uiten van gevoelens. Een kind dat boos is mag best mopperen en een keer flink stampvoeten, maar er wordt geen geweld gebruikt naar anderen en er mag ook niets kapot gemaakt worden. Kinderen kunnen van boosheid of verdriet ook overstuur raken. Wanneer we dat waarnemen laten we het kind even uitrazen en proberen het daarna af te leiden en te kalmeren.

Naast de dagelijkse emoties zijn er ook nog de emoties die worden opgeroepen door bijzondere situaties die een kind meemaakt, bv. de geboorte van een broertje of zusje, ziekte in het gezin, een scheiding of overlijden in de directe omgeving van het kind. Als team realiseren wij ons dat deze situaties veel invloed kunnen hebben op het welzijn van het kind, maar ook op het functioneren van de groep als geheel. Wij vinden het dan ook belangrijk dat we de tijd nemen om dit met het kind en de groep te verwerken. Er wordt over gesproken en bv. een passend verhaaltje voorgelezen. Ook zal er met het betreffende kind over gesproken worden wanneer het daar behoefte aan heeft. Sommige kinderen praten graag, anderen verwerken deze gebeurtenissen liever in hun spel. Ouders worden ervan op de hoogte gesteld wanneer zich een dergelijke situatie voordoet, zodat zij voorbereid zijn op eventuele vragen van hun kinderen. Op die manier kunnen zij hier ook thuis op in spelen.

4.7. Sociaal - emotionele ontwikkeling

Een goede basis in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen is het ondersteunen in het zelfvertrouwen. Teveel of juist te weinig vragen van het kind proberen we te voorkomen door het kind goed te observeren. Complimentjes werken alleen stimulerend als ze echt gemeend zijn, niet bedoeld om iets gedaan te krijgen van een kind. Complimentjes voor wat het kind kan, moeten in evenwicht zijn, met complimentjes voor wie het kind is. Dit laatste kan een knipoog, een glimlach, een aanraking zijn, zonder dat er een prestatie aan vooraf ging.

Bij peuters vindt de sociaal- emotionele ontwikkeling nog vooral plaats op emotioneel gebied. De peuter die nog bezig is zijn "ik" te ontdekken, kan zich nog nauwelijks in de ander in leven. De ontwikkeling van het geweten is nog lang niet zover. Het begeleiden en leren op sociaal gebied gebeurt door voorbeeldgedrag, duidelijke gedragsregeltjes die op het niveau van het kind worden gecommuniceerd (zie ook taalontwikkeling).

Kinderen krijgen eerst de ruimte om de emotie te ervaren en te uiten, voordat we van ze vragen om erover te praten. Natuurlijk binnen bepaalde grenzen boos op de grond stampen of iemand schoppen kan niet. Door het gevoel te benoemen geven we het kind erkenning van het boos of verdrietig zijn ("ik zie dat jij boos bent"). We leggen nog steeds uit waarom iets niet mag, maar luisteren ook goed naar de mening van het kind. Soms kan dat aanleiding zijn om iets te her overwegen. We stellen ons zelf namelijk regelmatig de vraag: "waarom doen we het zo en kan het ook anders?".

4.8. Overdracht normen en waarden

We zijn met elkaar verantwoordelijk voor een goede sfeer. Kinderen dragen op hun eigen niveau verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen op de groep. We stimuleren de kinderen zoveel mogelijk elkaar te helpen en te troosten. Ieder kind mag zijn zoals het is en dat wordt zo wel door de PM als door de andere kinderen gerespecteerd. Op deze wijze proberen wij zodra we merken dat in een spel of in een gesprek vooroordelen naar voren komen te reageren op de kinderen en op elkaar. Ook zijn we actief in het aanbieden van rol doorbrekend speelgoed of het voorlezen of zingen van die verhalen en liedjes, die de kinderen duidelijk laten zien dat er keuzes zijn buiten de gebaande paden van bv. de traditionele gezinssamenstelling. We zijn erop attent dat we op geen enkele wijze negatieve meningen laten horen over bepaalde groepen in onze samenleving. Wel zijn we actief in het praten over verschillende groeperingen, met de bedoeling dat kinderen meer weten en daardoor minder snel geneigd zijn iets "gek" en daarmee "minderwaard" te vinden, een oordeel te hebben.

In de groep zijn regels die aangeven wat mag en niet mag, welk gedrag goed of fout is, wat beleefd is of wat juist onbeleefd. Deze regels geven aan wat binnen de groep geaccepteerd wordt en wat niet. Als kinderdagverblijf zijn we ons bewust van de bestaande vooroordelen omtrent geloof, sociale klasse, sekse en seksuele geaardheid. Wij realiseren ons dat wij beïnvloed zijn door de omgeving waarin we opgegroeid zijn. We proberen kritisch te staan tegenover deze meningen en het gedrag dat er uit voort vloeit. De belangrijkste normen en waarden zullen we als team ook uitdragen.

4.9. Corrigeren en belonen

Bij het corrigeren van het kind wordt niet het kind zelf afgekeurd, maar het gedrag. Het kind is niet stout, maar het gedrag is stout. Wanneer een kind iets doet dat niet mag, zullen we het kind daarop

aanspreken. We zeggen dat het gedrag stout is en dat het kind het niet meer mag doen. Wanneer deze correctie niet voldoende is, wordt het kind uit de situatie gehaald. Dit zorgt voor afleiding en vaak gaat een kind dan weer rustig verder met spelen. Kinderen kunnen indien nodig op de groep even apart op een stoel worden gezet. Bij conflicten laten we beide kinderen hun verhaal vertellen en kijken we wat we eraan kunnen doen. Wanneer kinderen elkaar pijn hebben gedaan, leren we hen "sorry" te zeggen of een handje of kusje te geven. Kinderen onder de vier jaar kunnen zich nog niet in leven in de gevoelens van een ander kind. We benoemen het wel, maar verwachten niet dat een kind dan begrijpt wat die pijn voor het andere kind betekent. Het kind reageert op het feit dat de PM boos is, niet op het feit dat het andere kind pijn heeft.

We laten twee kinderen die een conflict hebben, het zelf proberen op te lossen zodra we zeker weten dat ze dat ook kunnen. Bij twee kinderen van ongelijke sterkte (fysiek, verbaal, sociale vaardigheid, leeftijd, ontwikkeling) houden we goed in de gaten of de oplossing beide kinderen dient; eventueel begeleiden we. We leren kinderen al vroeg over het begrip "om de beurt" met iets uitdelen, bal-gooi-spelletjes etc. We maken gebruik van aftel versjes om te bepalen wie begint. Met gezelschapsspelletjes stimuleren we o.a. goed leren omgaan met winnen en verliezen.

4.10 Levensovertuiging en sociale achtergrond

Ieder kind heeft ouders en/of verzorgers met een eigen levensovertuiging en sociale achtergrond. Dit maakt ieder kind uniek. De PM tonen hier respect voor en zullen hun manier van begeleiden aanpassen aan de behoefte van het kind. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich thuis voelen. In groepsverband maakt het kind kennis met normen en waarden die gericht zijn op veiligheid, respect voor elkaar en ontplooiingsmogelijkheden. De PM heeft hierin een voorbeeldfunctie. Door een goede relatie met de PM leert het kind normen en waarden die buiten de gezinssituatie voorkomen. Vanuit deze veilige positie kan het kind de samenleving gaan verkennen. Ieder kind is welkom bij ons, ongeacht afkomst of geloofsovertuiging. Ieder kind zal op zijn manier begeleid worden. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden.

5. Signalering en ontwikkelingsstimulering

5.1. Peuterestafette

Peuters Op School heeft wat betreft het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen een signalerende functie voor het vroegtijdig herkennen van ontwikkelingsproblemen. Aan de hand van onderstaande ontwikkelingsgebieden wordt door middel van een observatie het welbevinden en de ontwikkelingen van het individuele kind bijgehouden, gerapporteerd en met de ouders besproken. De volgende punten komen aan de orde bij de observatie.

- Algemene indruk van het kind op het kinderdagverblijf
- Motorische ontwikkeling van het kind op zowel de grove als de fijne motoriek
- Sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind.
- Taalontwikkeling
- Speel- en leergedrag
- Zelfstandigheid van het kind op het kinderdagverblijf

Om ontwikkeling te volgen wordt minimaal 2x in de peuterperiode een peuterestafette ingevuld, rond de 3e en voor de 4^e verjaardag. In de peuterestafette leggen we de ontwikkeling van het kind vast. De resultaten worden met collega's en ouders besproken. De peuterestafette wordt ook gebruikt wanneer wij enige zorg om een kind hebben. Mochten er bijzondere resultaten uit deze peuterestafette naar voren komen, dan wordt er gekeken wat hier binnen Peuters Op School meegedaan kan worden en wat ouders hier eventueel mee zouden kunnen doen. Wanneer bv. een ontwikkelingsachterstand wordt gesignaleerd, dan kijken wij of we hierop de groep extra aandacht aan kunnen besteden. Ook vragen wij ouders om extra aandacht aan een aantal zaken te besteden. Indien wij ons zorgen maken om een kind, zullen wij dit altijd bij de ouders aan kaarten. Wij zullen onze zorg uitspreken bij de dagelijkse overdracht of tijdens een gepland gesprekje.

5.2. VVE

Met ingang van 2015 werken we er naar toe, dat kinderen met een VVE-indicatie op alle kinderdagverblijven een passend aanbod kunnen krijgen. Alle KDV-voorzieningen voldoen daarom aan de basisvoorwaarden kwaliteit voor Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie en het toetsingskader VVE. Alle KDV medewerkers zijn Piramide-gecertificeerd en de medewerkers die met VVE-kinderen werken beheersen de Nederlandse taal op het vereiste taalniveau 2F/3F. Op elke

locatie is een tutor werkzaam, die de VVE-kinderen extra aandacht geeft en verantwoordelijk is voor het opstellen van eventuele handelingsplannen. Deze komen in samenspraak met de ouders tot stand. Heleen Germs bewaakt het totale VVE-aanbod en de kwaliteit daarvan binnen Drieluik. Zij kan daarbij terugvallen op de Piramide-trainer Marijke Harmsen, die zowel voor Drieluik – Kinderopvang als voor collega-organisatie Kinderwereld de scholing en borging van Piramide verzorgt.

Peuters Op School heeft geen VVE-registratie in het LRKP. Wanneer het aantal uren/dagdelen wordt uitgebreid naar minimaal 10 uur/4dagdelen, zou ook VVE op de scholen mogelijk moeten kunnen zijn. Zo ver is het echter nog niet. Peuters met een VVE-indicatie kunnen terecht bij KDV Robbedoes in Sleen.

5.3. Warme overdracht naar de basisschool

Een goede overdracht van relevante informatie over kinderen kan bijdragen aan een doorgaande ontwikkelingslijn en vroegtijdige leerlingenzorg. De peuterestafette is gemaakt om de belangrijkste gegevens over te dragen naar het basisonderwijs. De ouders geven schriftelijk toestemming of de observatie bij de overdracht naar de basisschool afgegeven mag worden. Elk kind wordt overgedragen naar de basisschool. Dit wordt samen met PM, ouders en school gedaan.

5.4. Piramide methode

We werken bij Peuters Op School volgens de Piramide-methode. Deze methode richt zich op acht ontwikkelingsgebieden:

- Ontwikkeling van de waarneming: Werken met alle zintuigen als voelen, proeven, ruiken, zien en horen aan de hand van aanschouwelijk materiaal. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het verder leren
- Persoonlijkheidsontwikkeling: Werken aan zelfredzaamheid, zelfstandigheid, zelfcontrole en doorzettingsvermogen
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: Leren omgaan met gevoelens als blij, bedroefd, boos en bang; sociaal gedrag als weerbaarheid, samenspelen en coöperatief leren
- Ontwikkeling van denken en rekenen: Omgaan met orde aspecten als sorteren, classificeren (groeperen) en seriële (in volgorde zetten); omgaan met getallen, tellen en vergelijken en het maken van eenvoudige operaties
- Ontwikkeling van taal, lezen en schrijven: Communiceren met andere kinderen en met volwassenen, werken aan woordenschat uitbreiding, interactief voorlezen, voorbereiden op lezen en schrijven
- Oriëntatie op ruimte, tijden en wereld verkenning: Werken aan ruimte- en tijdsbesef, het leren van ruimte- en tijdsbegrippen en het oriënteren op de wereld door het op doen van ervaringen in de projecten
- Motorische ontwikkeling: Grof motorische vaardigheden als springen, mikken, zwemmen en dans als totaalbeleving; fijn motorische vaardigheden als teken- en schrijfmotoriek, zoals het omgaan met stiften, potloden, schaar, het schrijven van letters en cijfers
- Kunstzinnige ontwikkeling: Beeldende ontwikkeling: werken met klei, verf, papieren textiel en beeld aspecten als kleur, vorm, licht en ruimte; muzikale ontwikkeling: werken met liedjes en muzikale elementen als maat, ritme, toon hoogte en toon sterkte

Met de kinderen wordt er regelmatig gewerkt aan een nieuw project waarin een thema centraal staat. Tijdens een project staan de ontwikkelingsgebieden centraal. Deze worden gestimuleerd door middel van knutselen, zingen, spelletjes en praten in de kring. De verschillende hoeken in de ruimte(s) worden ingericht in het kader van het thema. De ouders worden d.m.v. de ouderbrochure op de hoogte gehouden van het verloop en de activiteiten van het project.

Hieronder de projecten en bijbehorende thema's van Piramide:

Project Thema:

- Welkom
Welkom in de groep
- Mensen
Ik en jij
- Eten en drinken
Mmm, lekker eten!

- Herfst
Ritsel ritsel herfstblad
- Wonen
Wie komt er in mijn huisje?
- Feest
Vier je mee?
- Ziek en gezond
Kusje ..... beter!
- Kleding
Dat wil ik aan!
- Lente
Holletje, bolletje, lente
- Kunst
Kunst Natuurlijk!
- Verkeer
Boem, tringeling!
- Zomertijd
Zomerkriebels

5.5. Samen Vroeg erbij

Drieluik - Kinderopvang werkt samen met de organisatie “Samen Vroeg erbij”. Wij participeren binnen “Samen Vroeg erbij” samen met deskundigen op het gebied van opvoeden en opgroeien, zoals Icare-JGZ en Yorneo. Op deze manier bundelen we onze krachten en kunnen wij overleggen met een ervaringsdeskundige wanneer wij vragen hebben over de ontwikkeling van peuters in het algemeen, de begeleiding van onze groepen of wanneer wij vragen hebben over de ontwikkeling van een bepaald kind.

Als er vragen zijn over een bepaald kind wordt er eerst een observatie gemaakt door de PM. Nadat het kind is besproken tijdens een teamoverleg wordt er een afspraak gemaakt met de ouders en/of verzorgers. De observatie en zorgvraag worden besproken met de ouders. Samen wordt er gekeken of er een individuele observatie voor het kind moet worden gepland. Als dit besluit is genomen worden de volgende stappen genomen binnen het “Samen Vroeg erbij” traject:

- Hulpvraag wordt besproken met het contactpersoon van “Samen Vroeg erbij”. Icare neemt contact met de ouders op en bespreekt de hulpvraag
- Er wordt de ouders en PM gevraagd om een ASQ-SE in te vullen. De ouders krijgen de ingevulde lijst van de PM ter inzage. De uitkomst wordt meegenomen in het in het gesprek
- De ambulante begeleider van Yorneo komt observeren op de groep. Zij maakt een observatieverslag die de ouder via de PM ontvangt
- In een gezamenlijk gesprek met ouder en/of verzorger, PM, de CJG-contactpersoon en de ambulante begeleider worden alle bevindingen besproken en wordt er gekeken of er vervolghulp nodig is

ASQ-SE: een formulier met vragen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen. Het is een goed hulpmiddel om een goed beeld te krijgen van hoe de ouder en/of verzorger vindt dat het op het sociaal en emotioneel gebied gaat met het kind.

6. Het kind

6.1. Verzorgen

Bij de verzorging van het kind is aandacht voor het individu en regelmaat belangrijk. Verbaal-non-verbaal- en lichamelijk contact zijn belangrijke aspecten bij de begeleiding van het kind.

6.2. Voeding

De zelfredzaamheid bij het eten en drinken wordt bevorderd, door het kind op een positieve manier te benaderen. De kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig hun fruit op te eten. Het kind zal na afloop van het eten en drinken worden gestimuleerd om mee te helpen met het opruimen van de spullen.

Tijdens het eten hebben we vaste rituelen. Voordat we gaan eten en drinken, gaan we onze handen wassen en wordt er een liedje gezongen dat betrekking heeft op het eten en drinken. Daarna wenst iedereen elkaar smakelijk eten en beginnen we gezamenlijk. We blijven met z'n allen aan tafel zitten totdat iedereen klaar is met eten. Eten is een sociale activiteit.

Kinderen die niet willen eten of drinken worden niet gedwongen dat wel te doen. Maar we doen wel ons best om het eten of drinken te stimuleren. Bij kinderen die moeilijk eten of drinken overleggen we met de ouders wat te doen.

6.2.1. Dieet en allergieën

Ouders zijn verantwoordelijk om de PM op de hoogte te stellen van diëten, allergieën of wensen m.b.t. voeding. Deze bijzonderheden/wensen worden tijdens het intakegesprek of tijdens een overdrachtsgesprek duidelijk besproken en beschreven op het registratieformulier. De PM beschrijft dit duidelijk op de lijst met allergieën. Hierdoor kunnen alle PM duidelijk zien of een kind een dieet of een allergie heeft. Als een kind een allergie heeft zal Drieluik - Kinderopvang proberen vervangende voeding aan te schaffen. Is dit niet mogelijk, dan zorgen ouders voor een alternatief. Als er een kans is op een ernstige allergische reactie op voeding dan wordt dit door ouders specifiek besproken. Ook wordt er uitgebreid besproken en genoteerd hoe stap voor stap te handelen in een dergelijke situatie.

6.2.2. Voedingsmiddelen inkopen, bereiden en bewaren

De voedingsmiddelen worden wekelijks ingekocht of besteld bij een vaste leverancier. De voedingsmiddelen worden iedere dag gecheckt op de houdbaarheidsdatum. Over datum betekent weggoien.

6.3. Hygiëne

- De PM zijn verantwoordelijk voor de hygiëne t.a.v. de kinderen
- De kinderen en medewerkers wassen hun handen voor het eten en na een wc bezoek
- Na het fruit wordt de tafel opgeruimd en schoongemaakt
- We leren de kinderen de juiste hoest hygiëne
- Vuile was wordt in de daarvoor bestemde wasmand gedaan en gewassen op 60 graden
- Ten aanzien van het schoonhouden van verkleedkleden en speelgoed zijn afspraken met de PM gemaakt

6.4. Gezondheid

- Wij gaan zorgvuldig om met de gezondheid van de kinderen
- Ter verhoging van de weerstand spelen wij zoveel mogelijk buiten
- Bij Peuters Op School is altijd één medewerker aanwezig in het bezit van het certificaat "Bedrijfshulpverlening". Dit bevat levensreddend handelen en wat te doen bij brand. Bij de BHV zal worden aangesloten bij instructies en procedures, zoals ze ook gelden binnen de school
- Ruimtes worden geventileerd
- Bij langdurige ziekte van het kind houdt de PM contact met de ouders en sturen we een kaartje

6.5. Handicap

Elke kind is welkom bij Drieluik - Kinderopvang. In overleg met de ouders en de locatieleider worden er afspraken gemaakt t.a.v. de begeleiding en verzorging. De PM van de desbetreffende groep moet kennis in huis hebben betreffend de handicap. De PM en locatieleider hebben regelmatig overleg. Als na vele observaties blijkt dat het kind zich niet voldoende kan ontwikkelen binnen de buitenschoolse opvang, gaan wij samen met ouders opzoek naar een betere opvangmogelijkheid.

6.6 Medicijngebruik

Het kan zijn dat uw kind medicijnen gebruikt. Om te zorgen dat wij het medicijn op de juiste manier toedienen, vullen de ouders een geneesmiddelen overeenkomst in. In deze overeenkomst wordt de wijze van toedienen en de dosering vastgelegd. Medicijnen worden altijd in originele verpakking met bijbehorende gebruiksaanwijzing meegebracht. De houdbaarheidsdatum is niet overschreden. Tijdens het intakegesprek krijgt u een geneesmiddelen overeenkomst overhandigd en tevens kunt u deze opvragen bij de PM. Als er geen overeenkomst is ingevuld zullen wij geen medicatie toedienen.

6.7. Ziekte

Indien het kind ziek is en/of meer dan 38° koorts heeft, kan het niet naar Peuters Op School. Wordt het kind gedurende de ochtend ziek, dan wordt ouder en/of verzorger gebeld. Afhankelijk van hoe het kind zich voelt, zal in overleg met de ouders besloten worden of het kind kan blijven of tussentijds opgehaald moet worden.

Een besmettelijke ziekte (maar ook bijvoorbeeld hoofdluis) van het kind of één van de gezinsleden, dient dit zo spoedig mogelijk aan de PM op de locatie gemeld te worden, zodat voorzorgsmaatregelen genomen kunnen worden. Hierbij hanteren we de richtlijnen van de GGD.

7. Beleid met betrekking tot buitenspelen

7.1. Algemeen

We vinden het wenselijk om dagelijks met de kinderen buiten te spelen. Buitenspelen is een wezenlijk onderdeel van het groei- en ontwikkelingsproces van kinderen. Spelen is niet zo zeer tijd verdrijf, maar noodzakelijk voor de lichamelijke, sociale en creatieve ontwikkeling. Het is een middel voor kinderen om de sociale en fysieke omgeving beter te leren kennen. Zo leren kinderen tijdens het buitenspelen bijvoorbeeld om te gaan met risico's. We laten de kinderen tot op zekere hoogte hun grenzen verkennen. We zorgen altijd voor veiligheid, maar een kind krijgt wel de vrijheid om zelf te ontdekken. Buiten zijn er andere kinderen om mee te spelen. Een belangrijk sociaal gebeuren, zeker voor peuters die dit nog moeten leren. Het is ook bekend dat kinderen die regelmatig lekker buiten kunnen spelen, beter in hun vel zitten, goed eten en slapen, meer tevreden zijn en zich beter ontwikkelen. Reden genoeg om naar buiten te gaan!

In de zomerperiode gaan we met alle kinderen naar buiten. Er wordt rekening gehouden met het tijdstip qua warmte, voldoende schaduwplekken en eventuele afkoeling (een sproeier in de tuin of badjes). Bij warm weer worden de kinderen preventief ingesmeerd met een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor. Tijdens de koudere seizoenen zorgen we dat kinderen goed aangekleed naar buiten gaan.

Voor het buitenspelen hebben wij hele duidelijke afspraken met elkaar gemaakt. We nemen de telefoon mee naar buiten. Als het buiten erg warm is, nemen wij kannen mee naar buiten met water erin. De kinderen kunnen drinken krijgen op het moment dat ze het zelf willen. We stimuleren kinderen extra te drinken.

7.2. Activiteiten buiten

Met name in de zomer vinden wij het belangrijk dat er ook een activiteitsaanbod buiten plaatsvindt. Te denken valt dan aan: allerlei tikspelletjes, balspelletjes, waterspelletjes en allerlei bewegingsspelletjes. Natuurlijk kunnen de kinderen zich vermaken op de diverse speeltoestellen. Vaak gaan we bij mooi weer de activiteiten van binnen naar buiten verplaatsen zoals bv. het starten in de kring, knutselen, voorlezen etc.

7.3. Uitstapjes

Regelmatig ondernemen wij uitstapjes met kinderen, zowel in als buiten het dorp. Tijdens een uitstapje zijn er altijd minimaal twee medewerkers aanwezig, dit kan ook een PM met een stagiaire zijn. Voorbeelden van uitstapjes kunnen zijn: een wandeling, kinderboerderij, voorstelling, bibliotheek of een speelparadijs.

Tijdens een uitstapje in het dorp wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een veiligheidsslijn, één medewerker voor en één achter. Het aantal kinderen worden vooraf en bij terugkomst geteld.

Er wordt altijd een telefoon, elementen uit de EHBO-doos en de lijst met noodnummers meegenomen. Voor een uitstapje buiten het dorp vragen wij ouders vooraf toestemming door middel van een "uitstapjes verklaring". Wij zorgen ervoor dat onze medewerkers herkenbaar zijn door middel van een shirt of vest van Drieluik - Kinderopvang.

8. Informatie voor de groep en thuis

Voor het goed gestalte geven aan de zo optimaal mogelijke opvang van kinderen is het belangrijk een goede afstemming te hebben tussen de groep en thuis. Voor ouders is het belangrijk vertrouwen te hebben in de opvangsituatie. Voldoende informatie over het kind in de opvangsituatie draagt hieraan bij. Een kind voelt of zijn/haar ouders vertrouwen in de opvang hebben en zal zich eerder op zijn gemak voelen als dit zo is. Andersom merken ouders aan het gedrag van hun kind of zij zich prettig voelt tijdens hun verblijf op de opvang.

8.1. Afstemming tussen Peuters Op School en thuis

Wensen van ouders op het gebied van voeding, omgaan met materiaal, activiteiten aanbod en regels ten aanzien van de kinderen worden zoveel mogelijk gevolgd. De huisregels van Peuters Op School liggen ter inzage voor ouders. Over het wel en wee van het kind en de groep worden ouders geïnformeerd bij het ophalen. Regels met betrekking tot de kinderen, huisregels en veranderingen, belevenissen van het kind zijn zaken waarover de ouders direct geïnformeerd worden. Bij signaleren van problemen wordt er een oudergesprek aangevraagd.

8.2. Wennen

Er wordt met de ouders en/of verzorgers een wen periode afgesproken. Er wordt voldoende aandacht besteedt om het wennen zo soepel mogelijk te laten verlopen. In principe zal het wennen plaatsvinden op de dagdelen waarop het kind ook geplaatst gaat worden, zodat het kind al went aan de vaste PM. Het wennen omvat één of meerdere dagdelen, afhankelijk van de behoefte, leeftijd van het kind en afhankelijk van de behoefte van de ouders.

Het inplannen van een wen moment wordt daarom afgestemd met centraal kantoor. De kinderen die komen wennen worden opgenomen op de presentielijst en zullen meegerekend worden in het leidster-kind-ratio. Tijdens een wen moment kan er geen extra PM ingezet worden.

In de praktijk blijkt dat het wennen met een tweede kindje veelal iets anders gaat. Het is belangrijk dat hier hetzelfde mee wordt omgegaan. Dezelfde procedure wordt doorlopen. Wennen doen we door middel van extra aandacht en tijd te besteden aan een kind. We nemen het kind wat vaker op schoot of gaan naast hem zitten. Een kind letterlijk aan de hand nemen, kan vertrouwen geven. Wanneer het wennen met een kind absoluut niet goed gaat, zullen wij met de ouders naar een oplossing zoeken.

8.3. Afstemmen met centraal kantoor

Ouders kunnen een wijziging of ruiling aanvragen via centraal kantoor. Wanneer de PM hierover door ouders wordt aangesproken, verwijzen zij ouders door.

8.4. Brengen en halen

Breng – en haaltijden zijn belangrijke momenten voor ouder en/of verzorger en de PM om informatie over het kind uit te wisselen. Wij adviseren ouders hier de tijd voor te nemen. De PM van de Peuters Op School is verantwoordelijk voor het kind vanaf het moment dat het kind door de bringer aan de PM is overgedragen. Zodat het kind gehaald wordt is de ouder weer verantwoordelijk.

Indien het kind door iemand anders dan de ouder en/of verzorger wordt gebracht of gehaald, dient dit vooraf aan de PM gemeld te worden.

Voor het kind dat naar Peuters Op School komt is een WA-verzekering verplicht.

8.5. Stagiaires

Elke stagiaire heeft een eigen werkbegeleider binnen Drieluik - Kinderopvang. Een stagiaire voert diverse opdrachten uit met kinderen, dit kan individueel en in groepsverband. Stagiaires zijn in principe boventallig, maar kunnen vanaf het tweede studiejaar (mits zij aantoonbaar voldoen aan bepaalde eisen) ook formatief ingezet worden op de groep. De werkbegeleiders worden ondersteund door de praktijkopleider van Drieluik. Deze onderhoudt ook de contacten met de opleidingsinstituten.

De stagiaire voert verzorgende / begeleidende, rapportage en observatie activiteiten uit. Stagiaires vragen altijd om toestemming aan de ouders bij een observatie. De taken die een stagiaire wel of niet mag doen, worden genoteerd in een overdracht schrift. Tijdens het teamoverleg worden de leerdoelen van de stagiaire besproken.

8.6. Beeldopname

Bij Peuters Op School worden regelmatig foto's van de kinderen gemaakt tijdens activiteiten. Als ouders in het kader van de privacy geen opnames van het kind willen, vullen zij een formulier in van bezwaar. Pedagogische medewerkers houden hier rekening mee. Er zullen geen foto's op de website/Facebookpagina geplaatst worden van kinderen, waarvan de ouders een bezwaarschrift hebben ingevuld. Ook zijn de medewerkers gewezen op het feit, om met social media zeer zorgvuldig om te gaan.

9. Gezondheid en veiligheid Drieluik Kinderopvang

9.1. Ontruimingsplan

In geval van calamiteiten houden de medewerkers zich aan de regels en richtlijnen weergegeven in het ontruimingsplan. In diverse ruimtes hangt een plattegrond van het gebouw, waar vluchtroutes in zijn verwerkt. Wanneer er een calamiteit is nemen de PM altijd eerst de kinderen mee naar buiten. Ook neemt een PM de presentielijsten en noodlijst met telefoonnummers mee. Jaarlijks wordt er geïvalueerd en geëvalueerd tijdens het teamoverleg.

9.2. BHV/EHBO

Op elk moment van de dag is er tenminste één medewerker aanwezig die in het bezig is van een BHV diploma (bedrijfs hulpverlening). Tijdens een ontruiming of het onwel worden van iemand, neemt één van de BHV'ers de leiding. Elk jaar vindt er een herhalingscursus BHV en EHBO plaats, op deze manier blijven de medewerkers op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen.

9.3. Jaarlijks GGD inspectie

Onder de Wet Kinderopvang wordt de veiligheid van kinderen bewaakt door uitvoering van de risico - inventarisatie. Hierbij worden alle risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid door Drieluik - Kinderopvang geïnventariseerd. Per ruimte wordt er gekeken of er een risico aanwezig is en hoe groot het risico is. Vervolgens wordt er een actieplan geschreven, welke acties ondernomen moet worden en in welk tijdsbestek. De PM zijn hier samen met de locatieleider verantwoordelijk voor. Mocht er een verandering plaatsvinden die betrekking heeft op de collega's en/of kinderen, worden zij hiervan op de hoogte gesteld. Jaarlijks wordt er door de GGD gecontroleerd of Drieluik - Kinderopvang nog voldoet aan alle eisen die de Wet Kinderopvang stelt. Het recente inspectierapport is opgenomen in de GGD map. Het is voor ouders altijd mogelijk om het inspectierapport in te lezen. Daarnaast wordt op onze website verwezen naar de inspectierapporten.

Om veilige en verantwoorde kinderopvang aan te bieden, wordt in elke ruimte een risico - inventarisatie veiligheid uitgevoerd. De risico - inventarisatie beschrijft de veiligheidsrisico's die de kinderopvang met zich meebrengt: verbranding, vergiftiging, verdrinking, val incidenten, verstikking, verwondingen, beknelling, botsen, stoten en snijden. Aan de hand van deze risico's wordt een actieplan opgesteld en uitgevoerd. Zo nodig worden de huis – en groepsregels ook aangepast.

Naast veiligheid wordt er ook geïnventariseerd op gezondheid. Hiervoor gelden dezelfde richtlijnen als bij veiligheid. Er wordt een actieplan opgesteld en uitgevoerd. De risico - inventarisatie gezondheid beschrijft de gezondheidsrisico's die de opvang van kinderen met zich meebrengt op de thema's: ziektekiemen, binnen- en buitenmilieu en medisch handelen.

Ongevallen die op de kinderopvang hebben plaatsgevonden, worden op een registratieformulier genoteerd. Aan de hand van de ernst van het ongeval wordt gekeken of er direct actie ondernomen moet worden.

9.4. Meldcode

De meldcode kindermishandeling is een belangrijk onderdeel in de kinderopvang. Er zijn diverse vormen van kindermishandeling: geestelijke, lichamelijke en seksueel geweld. Drieluik - Kinderopvang hanteert hiervoor het protocol kindermishandeling. Drieluik - Kinderopvang is verplicht om een melding te maken, wanneer er vermoedens van kindermishandeling zijn. Deze melding wordt gedaan bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). De risico's die de meldcode met zich meebrengt wordt tijdens het teamoverleg met aanwezigheid van de aandacht functionaris besproken. Wanneer er vermoedens zijn overlegt de PM dit met de locatieleider. De locatieleider overlegt met de aandacht functionaris en de directeur of de signalen reëel zijn. De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is opgenomen in de GGD map. Het is voor ouders altijd mogelijk om de meldcode in te lezen. Margien Lubbers is aangesteld als aandacht functionaris binnen Drieluik - Kinderopvang. Margien is te bereiken via margien@drieluikkinderopvang.nl

10. Ouders en/of verzorgers

10.1. Samenwerking met ouders

Het is belangrijk een goede afstemming te hebben tussen ouders en PM. Voldoende informatie over je kind in de opvangsituatie draagt hieraan bij. Een kind voelt of zijn/haar ouders vertrouwen in de opvang hebben en zal zich eerder op zijn gemak voelen als dit zo is. Andersom merken ouders aan het gedrag van hun kind of zij zich prettig voelt tijdens hun verblijf op de opvang.

10.2. Ouderavonden

Eens per jaar wordt er een ouderavond georganiseerd en er zijn oudercontact momenten naar aanleiding van een thema, bijvoorbeeld Sinterklaas. Aan de hand van een thema kunnen ouders en PM dan met elkaar van gedachten wisselen over opvoeding - en opvangsituaties. Ook wordt er gestreefd dat er een centrale ouderavond door Drieluik – Kinderopvang en de oudercommissie wordt aangeboden.

10.3. Oudercommissie

In het kader van de Wet Kinderopvang moet ieder KDV een oudercommissie hebben. Iedere oudercommissie heeft een eigen reglement. Informatie over de oudercommissie kan opgevraagd worden bij de PM.

De oudercommissie stelt zich ten doel:

De belangen van kinderen en ouders zo goed mogelijk te behartigen en de ouder te vertegenwoordigen; de communicatie bevorderen tussen de ouders en de PM van het kinderdagverblijf en tussen de ouders onderling.

In de Wet Kinderopvang is vastgelegd dat ouders op een aantal onderdelen van het beleid binnen de kinderopvang (verzwaard) adviesrecht hebben:

- Wijze van uitvoering van kwaliteitsbeleid
- Voedingsaangelegenheden en beleid op het gebied van opvoeding, veiligheid of gezondheid
- Openingstijden
- Beleid m.b.t. spelen ontwikkelingsactiviteiten
- Regeling inzake behandelingsklachten
- Wijziging van prijs kinderopvang

10.4. Niet tevreden, laat het weten!

Een goede samenwerking tussen ouders en medewerkers is van belang voor het welzijn van de kinderen. Wij zetten ons daar optimaal voor in. Het kan voorkomen dat ouders ergens ontevreden over zijn of een klacht hebben. Dit wordt besproken met een medewerker of locatieleider. Ook is het mogelijk dat ouders ontevreden zijn over het centraal kantoor, dit kunnen ze doorgeven aan de locatieleider of directeur. De contactgegevens van de locaties en het centraal kantoor staan vermeld op de website.

Wanneer de ouders/verzorgers er niet samen met de medewerkers uitkomen, kan een klacht ingediend worden bij de onafhankelijke klachtencommissie. M.i.v. 1-1-2016 is het externe klachtrecht geregeld via de Geschillencommissie Kinderopvang. Meer informatie over de klachtenprocedure, het klachtenreglement en het klachtenformulier is te vinden op de website en is opgenomen in het informatiepakket voor nieuwe ouders.